

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	4
A gabonafélék kötési ára a Budapesti Értéktőzsdén	7
Gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési átlagára.....	10
Külpiaci információk	12

Osztályvezető:
Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:
Molnár Zsuzsa
E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajnövény-piaci jelentés.....	16
A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt kötési ára a chicagói tőzsdén	18-19
A növényi olajok heti átlagára a milánói tőzsdén	20
A nyers növényi olajok árai	21
Az olajos magvak és darák európai árai.....	22

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet .....

23

Készítette:
Keresztessyné Mohr Katalin
E-mail:
Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092
Fax: (0036) 1 217 8111
Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Az USDA a világ búzatermelését felfelé, kukoricatermelését lefelé korrigálta legfrissebb jelentésében a 2008/2009. gazdasági évre vonatkozóan.**
- **Magyar gabonából a Gabonaszövetség becslése szerint az új gazdasági évben megközelítőleg 8 millió tonna felesleg keletkezik.**
- **Az étkezési búza hazai országos termelői ára stagnál, a takarmánykukorica ára a 36-38. hét között tonnánként több mint 10 ezer Ft-ot zuhant.**
- **A chicagói és a hazai tőzsdei jegyzések között búza és kukorica esetében egyaránt 10 ezer Ft/t a különbség az amerikai tőzsde javára.**

Világpiaci kitekintés¹

Az USDA legfrissebb, szeptemberi jelentésében a **világ búzatermelését** 676,3 millió tonnára korrigálta a 2008/2009. gazdasági évre, ami 5,5 millió tonnával több, mint az augusztusi becslés, és 65,4 millió tonnával magasabb az előző évi terméshozadéknál. Az argentin, ausztrál és kazah termést – a kedvezőtlen vegetációs körülmények miatt – lefelé, míg az orosz, ukrán, az EU-27 és egyéb államok termését felfelé korrigálta az előző havi becsléshez képest. A globális búzafelhasználás 654,9 millió tonna, az export/import pedig 122,9 millió tonna körül várható. Így a gazdasági év végére a készletek feltöltődését, növekedését prognosztizálták, a zárókészletet a 2008/2009. gazdasági év végén csaknem 140 millió tonnára becsülik.

A **világ kukoricatermését** az USDA 5,4 millió tonnával lefelé korrigálta legfrissebb jelentésében az augusztusi helyzethez képest. A 2008/2009. gazdasági évben 783 millió tonna kukoricatermés várható, szemben az előző idény 790 millió tonnájával. A felhasználást 796,5 millió tonnára, az export/import meny-

nyiségét 84,3 millió tonnára korrigálták – mindkettő alulmúlja az augusztusi becslést. Mindezek következtében 123,5 millió tonnáról 110 millió tonnára csökken a világ kukoricakészlete.

Hazai helyzetkép²

Magyarországon az MgSzH jelentése szerint 5,6 millió tonna búza került betakarításra 2008-ban, amelynek 60%-a malmi minőségű. A Gabonaszövetség felmérése szerint a 2008/2009. gazdasági évben az összes kínálat búzából 5,9 millió tonna, ezzel szemben a hazai felhasználás – optimista becsléssel – 2,8 millió tonna körül várható. A kukoricatermés meghaladhatja a 8,5 millió tonnát 2008-ban, ami az előző évi készletekkel együtt 9,2 millió tonna készletet jelent az ország számára. A hazai szükséglet azonban ennek töredéke, 4,3 millió tonnára becsüli a Gabonaszövetség. Mindezekből az következik, hogy búzából kb. 3 millió tonna, kukoricából 5 millió tonna terményt lehetne külföldön értékesíteni. A cél a hagyományos exportpiacaink megőrzése. A magyar gabona külföldön – akár az EU-n belül, akár az EU-n kívül – való értékesítését nagymértékben meghatározzák a jövőben a hazai és más exportáló országok gabonaárai. Addig is, értékesítés helyett vélhetően raktárakba kerül a kukorica jelentős része is. Szakértők szerint a tárolási kapacitással nincs gond, a tárolási költséggel annál inkább, ami további likviditási gondokat jelent a termelők számára. Az Európai Unióban 2008. november elsejétől összesen 700 ezer tonna gabona intervenció felajánlására van lehetőség, ami a hazai helyzeten nem sokat segít, sőt, az is előfordulhat, hogy más országokkal (Románia, Bulgária) versenyeznünk kell az intervencióért.

Termelői árak

Az **étkezési búza** hazai országos termelői ára 2008. 27. hetétől kezdődően 38 és 41 ezer Ft/t között stabilizálódott (1. ábra). A 29. héttől kezdődően az előző évi áremelkedés követ-

¹ USDA

² MgSzH, Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és –Kereskedők Szövetsége, Világgazdaság

keztében egyre nagyobb a tavalyi és az idei ár közötti különbség. Az étkezési búza termelői árának stabilitása elsősorban a malmok folyamatos igényét és felvásárlási szándékát jelzi. Az országos termelői ár 2008. 38. hetében megközelítette a 39 ezer Ft-ot, ami az előző év azonos időszakától 36%-kal maradt el. A termelői árak igen differenciáltak régiótól és minőségtől függően. A jobb minőségű tételek továbbra is felértékelődnek és magasabb áron kelnek el (akár 40 ezer Ft felett), míg a gyengébb minőségű áru ára ennél lényegesen alacsonyabb lehet. Az étkezési búza hazai termelői ára 36-42 ezer Ft/t között változott régiótól függően 2008. 38. hetében. (1-2. táblázat)

Elkezdődött a **takarmánykukorica** betakarítása, ezzel együtt a felvásárlás is megindult. A megszokottnál nagyobb mennyiségű takarmánybúza, a hazai állatállomány csökkenése, az exportpiacok kisebb importigénye, illetve a régió más országainak gabona-túlkínálata értékesítési gondokat sejtet. Ez látszik hetek óta a tőzsdei jegyzéseken, illetve a takarmánykukorica termelői árában is megjelent a hatás, ami a 36-38. hét között több mint 10 ezer Ft-ot zuhant (2. ábra). Az árcsökkenés az említettek túl azt is magában rejtheti, hogy a korán betakarított és vásárolt kukorica nedvességtartalma magasabb a tároláshoz optimális 13-14%-nál, ennek megfelelően vagy a hasznosítási cél (nedvesen silózva), vagy a szárítási költség von le az értékéből. Az újtermés megjelenésével lényeges árcsökkenés tapasztalható 2008. 38. hetében az előző hetekhez viszonyítva. A takarmánykukorica felvásárlási ára 22-29 ezer Ft/t között változott a 38. héten. Az országos termelői ár így 23 618 Ft/t volt, az előző évi szintnek csupán 43,82%-a. (1-2. táblázat)

Határidős jegyzések

A **chicagói tőzsdén** a búza decemberi jegyzése lassan csökken, a 38. héten 44 500 Ft/t körül alakult, a kukorica decemberi jegyzése pedig 35-37 ezer Ft/t között stagnál (6. ábra). Ez összefüggésben lehet azzal, hogy a korábban még kevesebbre becsülik az idei kukoricatermést a világon és az USA-ban egyaránt.

A **párizsi tőzsdén** mind a búza, mind a kukorica jegyzése mérséklődik (7-8. ábra). Tendencia jelleggel ugyan, de átgyűrűzött az amerikai tőzsdei változások hatása az európai tőzsdére is. A chicagói tőzsde júniusához hasonló mértékű augusztusi csúcsa a MATIF³ jegyzéseiben is megjelenik, de sokkal kisebb mértékkel. Ennek oka az európai kontinens gabonabősége. A búza különböző határidőkre szóló jegyzése a párizsi tőzsdén 40-41 ezer Ft/t, a kukoricáé 36-37 ezer Ft/t körül alakult a 38. héten.

A **Budapesti Értéktőzsde** árupiaci szekciójában továbbra is az országos és térségi sajátosságok befolyásolták a gabonafélék jegyzéseit. Az euro búza tőzsdei jegyzése az utóbbi hetekben stagnál (32-35 ezer Ft/t között), és a kukorica jegyzése is a nagymértékű csökkenés után megállni látszik, sőt, az utóbbi napokban enyhe emelkedés tapasztalható, de még így is alig haladja meg a 25-26 ezer Ft/t-t. A takarmánykukorica tőzsdei jegyzése július eleje óta folyamatosan zuhant, melynek hátterében egyrészt a közelgő betakarítás és a várhatóan magas termés, másrészt – nemzetközi szinten is – a stratégiai jelentőségűvé vált élelmiszeriparban érdekelt pénzügyi csoportok spekulációja állhat. A jelenleg kialakult helyzet – vagyis az alacsony kukoricaár – miatt felvetődik az a lehetőség, hogy a magyar kukorica nagyobb mennyiségben megjelenjen az exportpiacokon a közeljövőben. Hiszen a szállítási és egyéb járulékos költségek hozzáadásával vélhetően nem haladja meg a magyar kukorica exportára sem a párizsi tőzsdén jegyzett árat, sem a környező – konkurens – országok kikötői, tőzsdei, termelői árait.

Tisztelt Olvasók!

A Gabona és Ipari Növények bulletin XI. évf. 18. számában tévesen került megjelölésre az egyik forrás. Az OMMI helyett az MgSzH a helyes forrás. A tévedésért szíves elnézésüket kérjük.

³ MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

1. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 38. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 37. hét	2008. 38. hét	2008. 38. hét/ 2008. 37. hét (%)
Étkezési búza	tonna	3 531,87	27 631,13	486,24	30 118,56	31 649,24	105,08
	Ft/t	42 279,10	38 535,46	36 179,36	37 806,07	38 917,03	102,94
Takarmánybúza	tonna	2 521,15	-	-	7 725,46	2 921,15	37,81
	Ft/t	31 896,77	-	-	30 046,32	32 184,77	107,12
Takarmánykukorica	tonna	-	3 314,06	-	11 392,93	13 169,41	115,59
	Ft/t	-	24 646,12	-	27 183,26	23 618,42	86,89
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

* Szarmazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

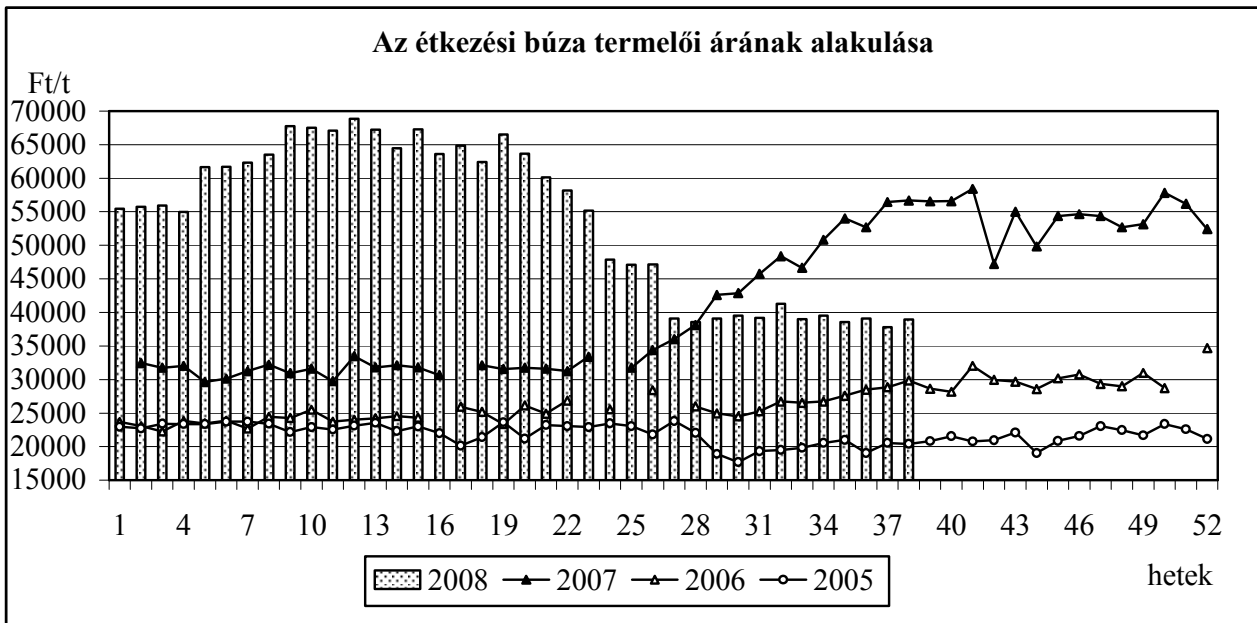
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 38. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 38. hét	2008. 37. hét	2008. 38. hét	2008. 38. hét/ 2007. 38. hét (%)	2008. 38. hét/ 2008. 37. hét (%)
Étkezési búza	tonna	13 652,73	30 118,56	31 649,24	231,82	105,08
	Ft/t	56 696,93	37 806,07	38 917,03	68,64	102,94
Takarmánybúza	tonna	-	7 725,46	2 921,15	-	37,81
	Ft/t	-	30 046,32	32 184,77	-	107,12
Takarmánykukorica	tonna	2 522,17	11 392,93	13 169,41	522,15	115,59
	Ft/t	53 893,42	27 183,26	23 618,42	43,82	86,89
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

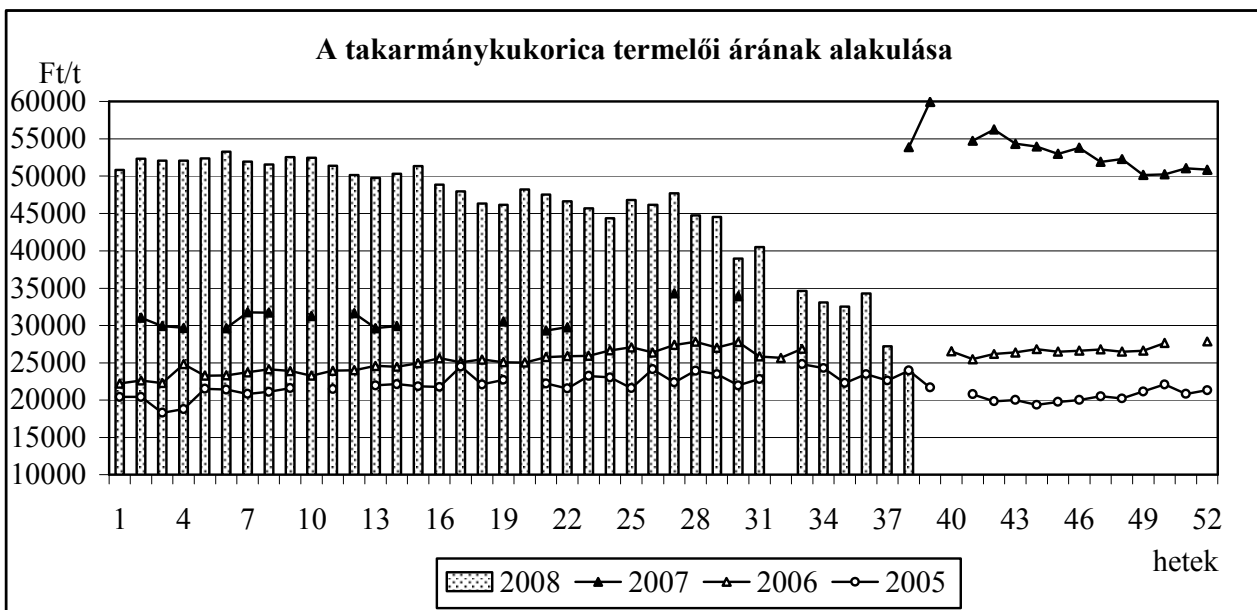
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
20	53 120	58 170	50 770	60 830	63 703
21	-	-	49 320	59 520	60 131
22	-	-	47 380	63 500	58 169
23	40 160	51 530	46 710	59 830	55 208
24	-	52 920	46 970	60 930	47 859
25	50 660	52 750	46 950	61 000	47 122
26	-	51 770	45 160	60 540	47 136
27	-	51 530	44 170	58 600	39 054
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	45 960	39 980	46 620	39 216
32	39 870	-	39 580	4 220	41 292
33	37 960	-	38 990	42 590	38 959
34	39 630	-	39 020	41 790	39 543
35	39 590	-	38 550	37 650	38 556
36	38 410	-	38 850	41 800	39 071
37	38 900	-	39 710	40 700	37 806
38	-	-	36 630	35 210	38 917

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
20	-	66 290	56 850	61 450	55 370
21	-	63 700	-	54 100	-
22	-	61 610	48 520	-	49 840
23	-	59 600	50 900	47 050	-
24	-	59 830	-	45 590	47 880
25	-	59 310	-	44 110	60 150
26	-	56 840	-	41 940	52 250
27	-	56 610	-	37 420	-
28	-	56 620	-	31 420	47 690
29	-	55 430	47 180	29 680	51 840
30	-	54 230	-	28 890	56 400
31	-	46 150	-	28 370	39 060
32	-	44 230	37 740	28 840	40 370
33	-	42 440	39 230	31 220	42 480
34	-	40 830	39 730	32 190	43 440
35	-	39 820	40 910	31 660	41 740
36	-	39 300	39 030	-	42 140
37	-	38 630	-	-	42 500
38	-	-	-	-	-

Megjegyzés - az ár a következő standardra vonatkozik:

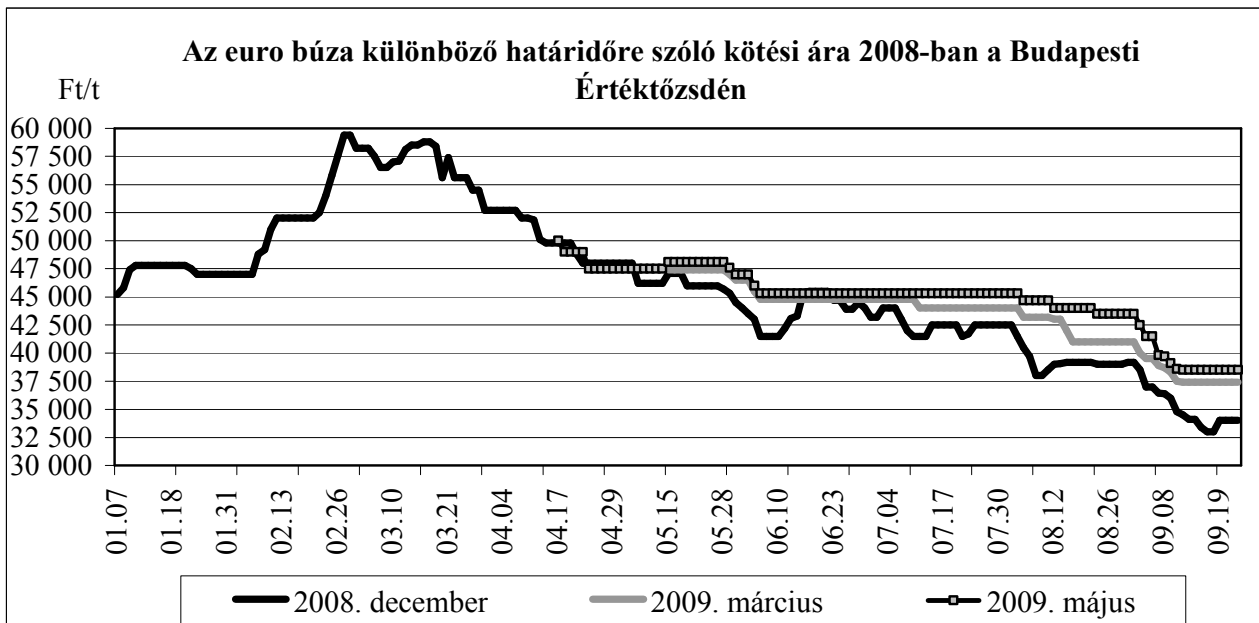
- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%
- Nagy-Britannia: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250
- Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230
- Oroszország: nedvességtartalom max. 15%
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 4%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

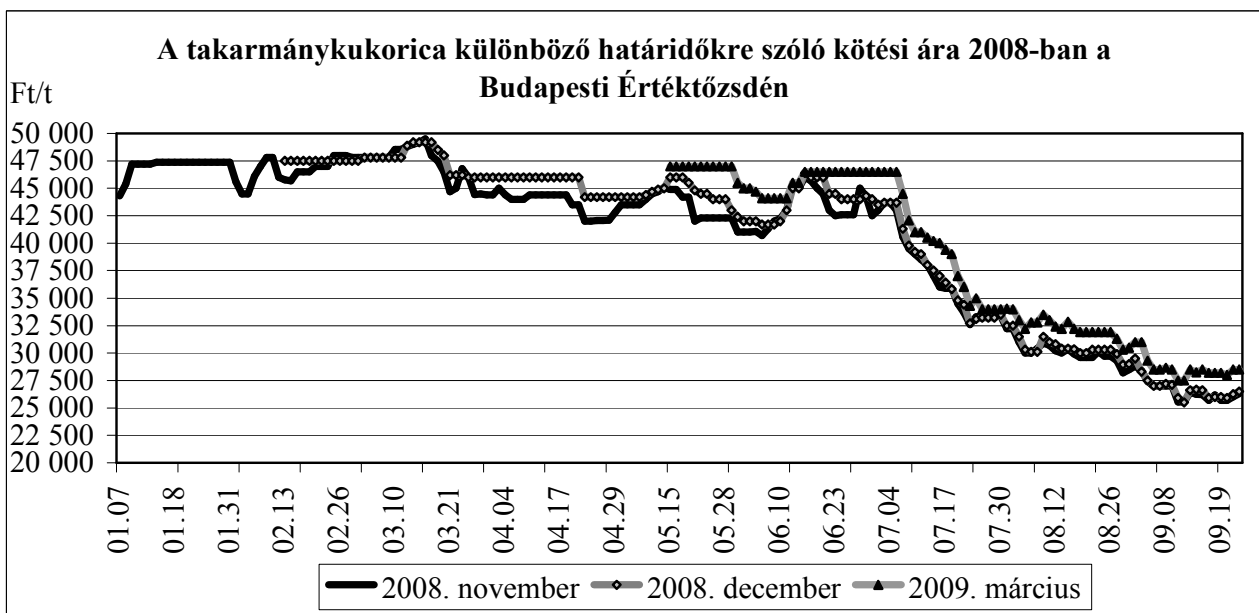
Forrás: AGRIMIS - Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 38. hét

3. ábra

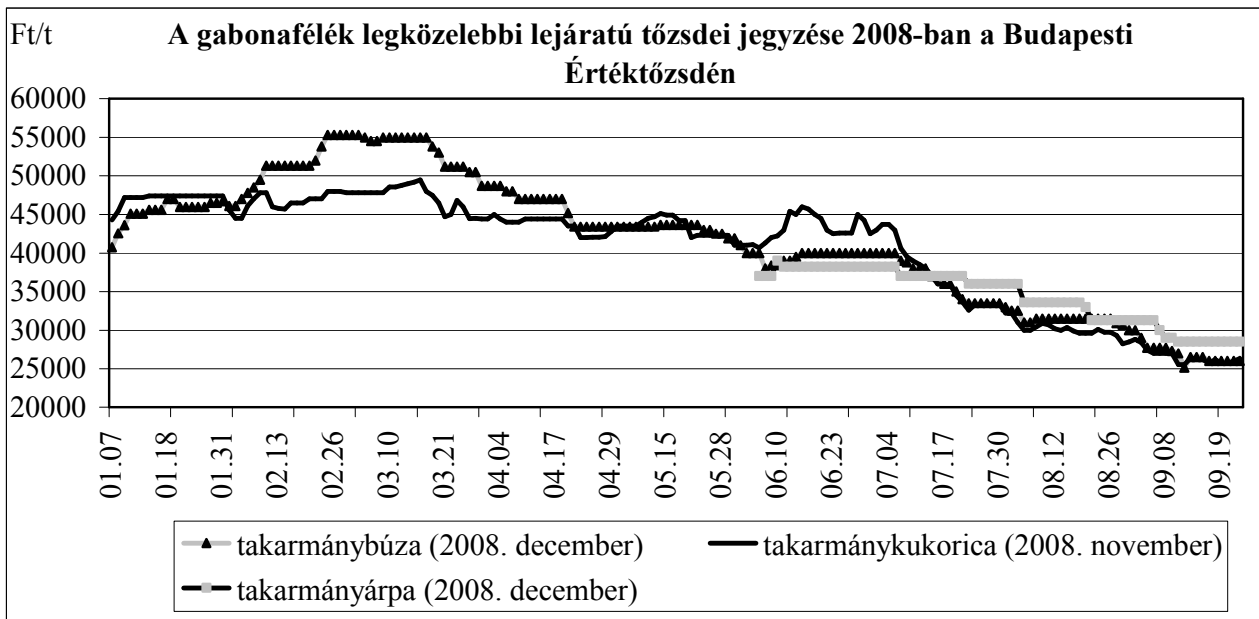
Forrás: BÉT

4. ábra

Forrás: BÉT

5. ábra

Forrás: BÉT

6. ábra

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

7. ábra

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 38. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 38. hét	2008. 37. hét	2008. 38. hét	2008.38. hét/ 2007. 38. hét (%)	2008. 38. hét/ 2008. 37. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	804,23	928,59	2416,48	300,47	260,23
	Ft/kg	72,30	72,45	69,10	95,57	95,38
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1925,47	1622,22	1917,27	99,57	118,19
	Ft/kg	75,10	75,65	74,70	99,47	98,74
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1007,74	1037,14	1010,42	100,27	97,42
	Ft/kg	79,43	86,15	84,58	106,48	98,17
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	87,30	66,01	73,01	83,63	110,60
	Ft/kg	78,96	79,21	79,37	100,51	100,20
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	56,38	35,10	25,90	45,94	73,79
	Ft/kg	82,11	82,80	84,33	102,71	101,85
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	81,36	69,39	76,13	93,58	109,72
	Ft/kg	90,18	99,28	96,47	106,97	97,17
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	379,23	594,51	1301,87	343,29	218,98
	Ft/kg	68,63	68,73	68,98	100,51	100,37
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1181,45	1017,16	1516,35	128,35	149,08
	Ft/kg	71,94	73,78	72,18	100,33	97,83
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	108,20	283,96	836,63	773,23	294,63
	Ft/kg	75,76	75,85	76,00	100,32	100,20
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	20,30	21,20	119,00	586,21	561,32
	Ft/kg	80,88	82,82	79,47	98,26	95,96
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	82,45	71,23	92,33	111,98	129,62
	Ft/kg	84,93	97,15	93,41	109,98	96,15

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. szeptember	2008. augusztus	2008. szeptember*
Finomliszt BI 55	127	148	151
Fehér kenyér	193	233	231
Félbarna kenyér	167	219	214
Étkezési búzadara AD	142	181	188

Ft/kg

Forrás: AKI PÁIR

* 2008. szeptember 24-ig.

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK Határidős piacok (2008. szeptember 19.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)		Kansas **(őszi, kemény búza)		Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)		LIFFE****	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna
2008. november	170,00	2008. december	263,79	2008. december	277,94	2008. december	288,41	2008. november	106,50
2009. január	169,75	2009. március	271,05	2009. március	284,92	2009. március	293,19	2009. január	109,50
2009. március	170,00	2009. május	275,64	2009. május	289,33	2009. május	296,49	2009. március	111,50
2009. május	170,75	2009. július	279,96	2009. július	289,60	2009. július	299,34	2009. május	113,75
2009. augusztus	172,00	2009. szeptember	285,65	2009. szeptember	292,17	2009. szeptember	299,98	2009. július	116,00
2009. november	176,25	2009. december	293,92	2009. december	299,16	2009. december	305,68	2009. november	123,00

* SRW-Soft Red Winter.

** HRW-Hard Red Winter.

*** DNS-Dark Northern Spring.

**** Étekezési és takarmánybúza.

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

Kukorica

7. táblázat

Repcse

8. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna
2008. november	152,75	2008. december	213,48
2009. január	154,75	2009. március	220,08
2009. március	156,25	2009. május	224,21
2009. június	158,00	2009. július	227,66
2009. augusztus	156,50	2009. szeptember	226,38
2009. november	154,00	2009. december	226,77

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

MATIF, Párizs	
Szállítási határidő	EUR / tonna
2008. november	356,50
2009. február	356,50
2009. május	359,25
2009. augusztus	350,25
2009. november	353,75
2010. február	349,75

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 38. hét		2008. 38. hét		
Franciaország					
Rouen	-	-	169	41 161	szeptember
La Pallice	-	-	173	42 248	október
* Creil	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	274	68 585	173	42 033	szeptember
Würzburg	253	63 203	162	39 414	szeptember
Köln	255	63 829	-	-	szeptember
Drezda	-	-	153	37 282	szeptember
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	267	66 833	163	39 718	szeptember
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	190	46 297	szeptember
Ausztria					
Bécs	262	65 456	171	41 546	szeptember
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	-	-	150	36 643	október
Bordeaux/Bayonne	-	-	154	37 618	október
La Pallice	-	-	150	36 643	október
Németország					
Hamburg	-	-	-	-	-
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	175	42 642	szeptember

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** - Import búzaár.

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

Takarmányárpa	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
	2008. 38. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	132	32 189	október
Franciaország			
Rouen	147	35 800	szeptember
La Pallice	150	36 531	szeptember
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	142	34 601	szeptember
Hannover	-	-	-
München	130	31 677	szeptember
Drezda	135	32 895	szeptember
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	145	35 332	szeptember
Spanyolország			
Barcelona	175	42 642	szeptember
Ausztria			
Bécs	138	33 505	szeptember
Finnország			
Raisio	146	35 454	szeptember
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	150	36 551	szeptember
Hollandia			
*Rotterdam	155	37 769	szeptember
Belgium			
Brüsszel	151	36 794	szeptember

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.09.12.		2008.09.19.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%			366,73	62 091,06	október	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	69 966,00			április	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%						*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	318,00	53 742,00	303,70	51 419,45	szeptember	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	68 276,00			április	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Francia. alapminőség	263,40	44 514,60	263,10	44 545,46	szeptember	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	233,00	39 377,00	232,60	39 381,51	szeptember	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágybúza	250,00	42 250,00	240,00	40 634,40	szeptember	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	522,00	88 218,00	505,20	85 535,41	szeptember	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	514,60	86 967,40	497,80	84 282,52	szeptember	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	242,60	40 999,40	237,10	40 143,40	szeptember	*FOB US Gulf
Argentína	205,20	34 678,80	198,90	33 675,76	szeptember	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Francia., takarmány	234,60	39 647,40	228,90	38 755,06	szeptember	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány	255,00	43 095,00	215,00	36 401,65	szeptember	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW						*FOB PNW

(1) CWRS - Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(2) Ausztrália APH - Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(3) US No. 2 DNS - USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(4) US No. 2 HRW - USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(5) ASW - Australian Standard White: standardbúza

(6) EU, Francia. alapminőség: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW - USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza

(8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza

(9) Kanada CWAD 1 - Canada Western Amber Durum 1: kemény

(10) Kanada CWAD 2 - Canada Western Amber Durum 2: kemény

(11) US YC 3 - USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Francia., takarmányárpa: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW - USA Pacific Northwest

* FOB: Free on Board - bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- *Esés után ismét emelkedtek az olajosmag-árak, követve az értékpapírpiacon mozgását és az ásványolaj árának változását.*
- *A repce árát továbbra is nyomja a jó EU-s, fekete tengeri és a jövő év elejére várható ausztrál termés, így az árak csak kismértékben emelkedtek.*
- *A napraforgóolaj ára már a repce- és a szójaolaj ára alatt van.*

Világpiaci helyzet

Szeptember második dekájától újabb áresés következett be az olajosmagpiacon, amit az amerikai jelzálogpiaci válság újabb fejezete, egyes USA-beli befektetési bankok csődje idézett elő. A bankcsődök hatására kialakult pánikban drasztikusan estek nem csak az értékpapírpiacon, de az árupiaci szegmens árai is, amit tovább erősített az ásványolaj árának esése is. Az áresés forintban kifejezve kisebb volt, mint dollárban vagy euróban, mivel az áreséssel párhuzamosan gyengült a hazai valuta is. Szeptember közepétől azonban ismét felfelé íveltek az árak annak hatására, hogy az amerikai kormányzat több pénzpiaci vállalatot megmentett a csődtől, a világ jegybankjai jelentős likviditást helyeztek ki a pénzpiacra, sőt a londoni értéktőzsdén megtiltották a részvények hitelből finanszírozott határidős eladását (az áresésre való spekulációt). Ennek hatására az értéktőzsdék ismét a magasba lendültek, ráadásul az olaj ára is rapid sebességgel kezdett növekedni, így az árupiacon is emelkedtek az árak. Ezek a hatások az összes olajos mag tőzsdei ármozgásában megfigyelhetőek voltak, a piaci fundamentumok csupán a csökkenés és a növekedés mértékét tudták megváltoztatni. Ennek megfelelően a szója és termékei esetében az árcsökkenést jelentős emelkedés követte, mivel továbbra is aszályos az idő Dél-Amerikában, ami veszé-

lyezteti a jövő év első felében betakarításra kerülő termés nagyságát (1-3. ábra). Ezen belül a szójaolaj ára jelentősebben nőtt (szoros kapcsolat az ásványolaj-árral), míg a szójaliszt ára kevésbé (a szerényebb gazdasági növekedésből adódó kisebb állatállomány-növekedés hatására).

A pálmaolaj esetében a kínálat és a készletek növekedése (elsősorban Malajziában) még mindig jelentősen nyomja nem csak a pálmaolaj, de a többi növényi olaj árát is.

Európai kitekintés

Az európai piacon is hasonlóan alakultak az árak, viszont a repce esetében jelentősebb volt az esés és kisebb az emelkedés, ami a vártnál is nagyobb világpiaci és uniós repce kínálatnak köszönhető (4. ábra). Így például az ukrán repcemag-export idén akár 40%-kal is nőhet Németország, a legnagyobb uniós repcemag-felhasználó irányába, de csökkenti az árakat az is, hogy a jövő év elején az ausztrál repceexport várhatóan 5 éves csúcstól dönt meg a jó termés hatására.

A napraforgó esetében még inkább igaz a repce esetében megfigyelt ármozgás: még erősebb esés és alig észlelhető emelkedés volt a piacon, mivel a fekete-tengeri régióban olyan mértékű a kínálat, hogy az árak folyamatosan csökkennek. Ezt jól mutatja a növényolajok árának csökkenése is, ahol bár a többi növényolaj ára lassan stabilizálódik (a szójaolajé pedig növekszik), a napraforgóolaj ára továbbra is csökken (5. ábra).

Hazai körkép

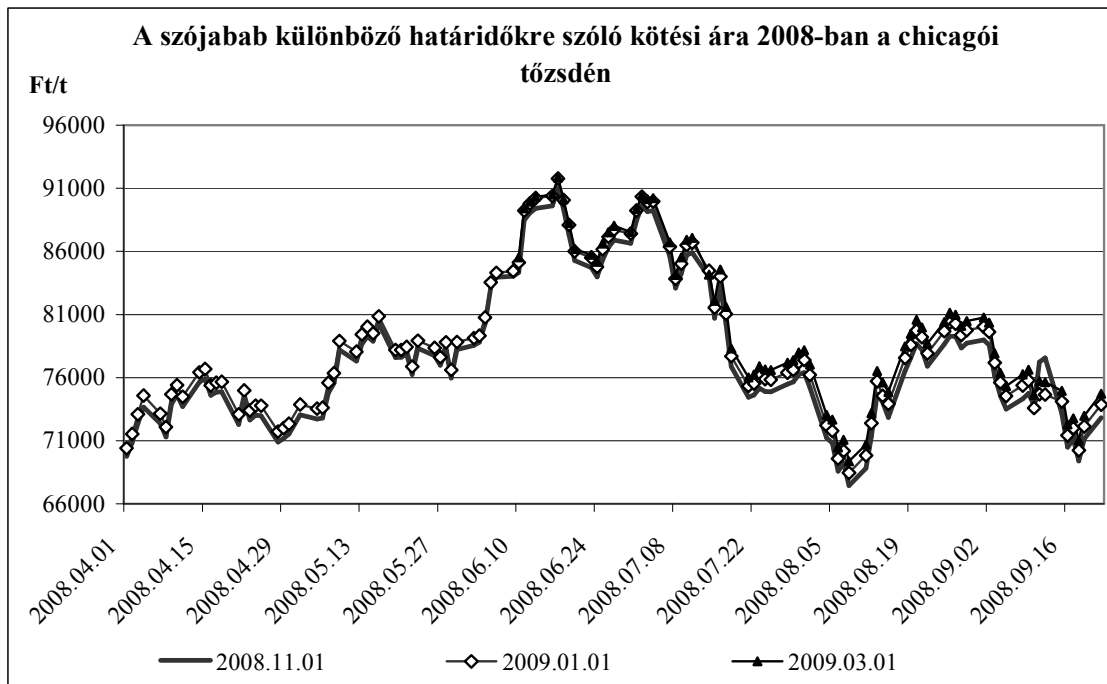
A hazai piacon folytatódott a napraforgó betakarítása, amit az esős idő csak pár napra szakított meg, némi minőségromlást okozva a termésben. A tőzsdei árak az elmúlt két hét drasztikus áresése óta nem változtak, de nem változtak jelentősen a szerződéses felvásárlási

árak sem, így továbbra is 20 ezer forintos a különbség a tőzsdei és a prompt ár között (1. táblázat, 6. ábra). Rossz hír, hogy bár a nyugat-európai magárák zömmel még mindig 80 ezer forint felett vannak (3. táblázat), az ukrainai exportárak az elmúlt héten már megközelítették a budapesti tőzsdei árakat, így fokozódó nyomást fejtenek ki a hazai és az európai piacra. Ennek ellenére a hazai áruért néhány célpiac tekintetében a kedvezőbb logisztikai helyzet miatt magasabb árak kérhetőek el, mint a Fekete tenger régiójában, így a tőzsdei árak inkább a pánikszerű áresést követő forgalomcsökkenés miatt maradtak alacsony szinten (Magyarország a szállítási költséget tekintve is közelebb van Észak-Olaszországhoz, Ausztriához és Bajorországhoz, mint Ukrajna).

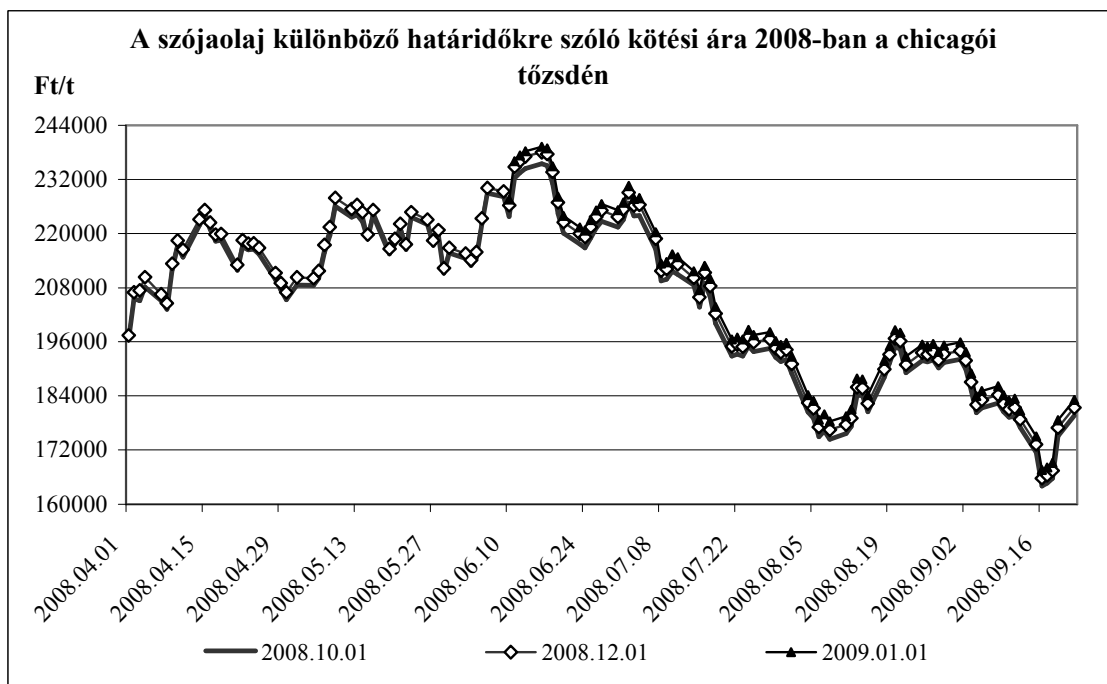
Jóval elmaradva a nyugat-európai ármozgástól, megkezdődött az olajok feldolgozóinak árának csökkenése, ami várhatóan az olaj fogyasztói árak esetében is meghozza az árcsökkenést a hazai piacon (1-2. táblázat).

1. ábra

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

2. ábra

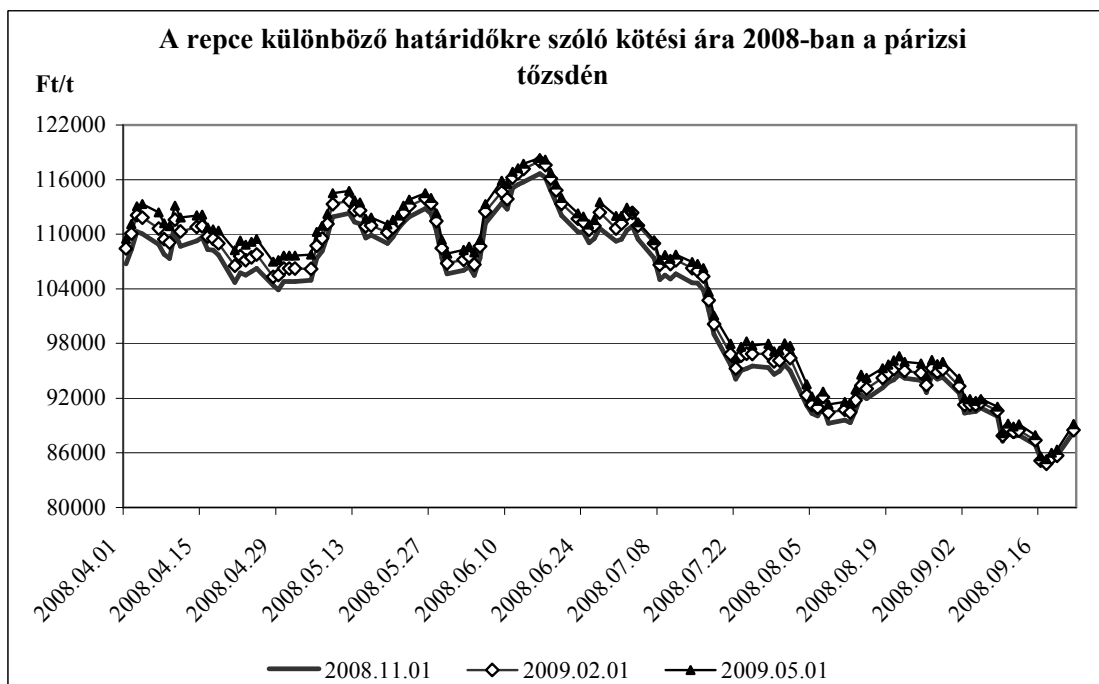
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

3. ábra

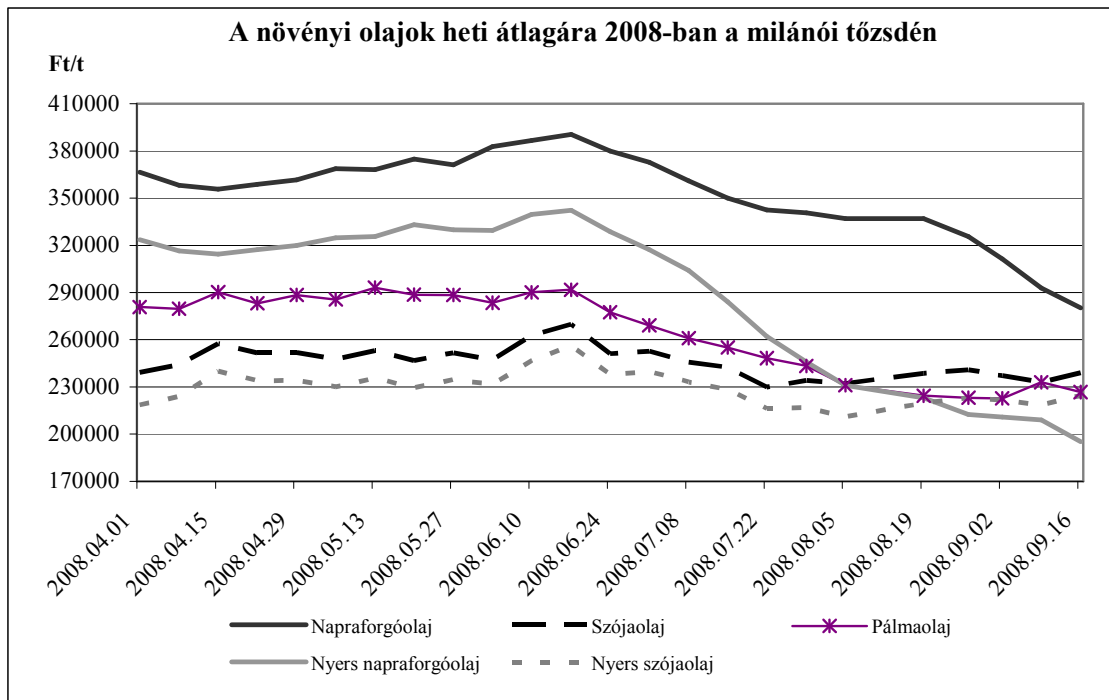
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

4. ábra

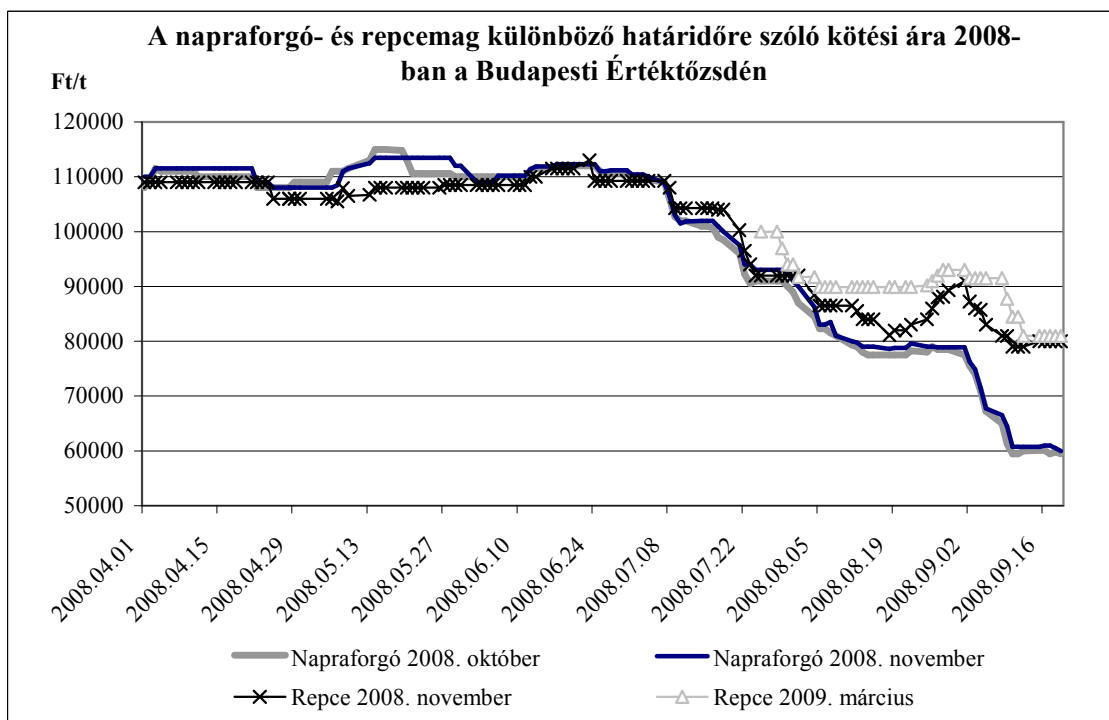
Forrás: MATIF Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés		2007. szeptember	2008. augusztus	2008. szeptember	2008. szeptember / 2007. szeptember	2008. szeptember / 2008. augusztus
Ipari napraforgómag	tonna	84 421	835	72 130	85,4	8 641,0
	Ft/t	86 387	105 391	89 162	103,2	84,6
Repce­mag	tonna	16 912	62 881	27 100	160,2	43,1
	Ft/t	64 584	104 266	94 539	146,4	90,7
Nyers napraforgóolaj	tonna	334	263	501	149,8	190,7
	Ft/t	208 813	297 287	276 832	132,6	93,1
Napraforgódara	tonna	4 910	8 813	2 915	59,4	33,1
	Ft/t	33 262	42 139	35 873	107,8	85,1
Nyers repceolaj	tonna	-	3 306	2 219	-	67,1
	Ft/t	-	234 440	219 466	-	93,6
Repcedara	tonna	-	5 623	5 192	-	92,3
	Ft/t	-	37 459	34 951	-	93,3

Forrás: AKI

2. táblázat

A nyers növényi olajok árai*

Ft/t

Ország		Hollandia	Német- ország	Olasz- ország	Egyesült Államok	Magyar- ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgó- olaj	2008.08.22	204 867	-	223 222	-	-
	2008.09.05	213 387	-	210 847	-	294 220
	2008.09.19	185 333	-	195 208	-	259 156
Repceolaj	2008.08.22	212 940	217 035	-	-	-
	2008.09.05	214 161	228 681	-	-	-
	2008.09.19	195 910	200 958	-	-	-
Szójaolaj	2008.08.22	205 920	208 260	219 669	194 512	-
	2008.09.05	218 275	219 001	221 598	188 747	-
	2008.09.19	199 515	195 669	224 398	172 636	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BM, CME

* Fontosabb exportőr és importőr államok

3. táblázat
Az olajos magvak és darák európai árai

Ft/t

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Termék	Időpont	<i>Ártípus</i>				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2008.08.22	86 580	86 299	-	-	-
	2008.09.05	86 390	87 431	-	-	94 526
	2008.09.19	84 133	74 830	-	-	87 344
<i>Napraforgódara</i>	2008.08.22	-	40 763	-	46 184	43 241
	2008.09.05	40 170	41 017	-	44 156	35 155
	2008.09.19	39 591	31 658	-	42 287	36 206
<i>Repcemag</i>	2008.08.22	94 595	87 610	86 698	86 447	103 930
	2008.09.05	97 401	90 432	87 868	84 731	94 710
	2008.09.19	85 335	84 950	83 868	80 949	85 344
<i>Repcedara</i>	2008.08.22	38 610	43 501	38 368	46 184	35 654
	2008.09.05	40 412	44 042	37 473	44 156	37 720
	2008.09.19	31 971	36 586	29 963	42 287	32 148

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BLPW

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

Bioüzemanyag melléklet

Az elmúlt évben és ez év első felében az olajos magvak és a növényi olajok ára erőteljesen megemelkedett. Ezt részben az okozta, hogy a 2007/2008. gazdasági évben a világ egészét figyelembe véve kisebb területen termeltek (193,8 millió hektár) olajnövényeket, mint 2006/2007-ben (198,4 millió hektár). A 2007/2008. gazdasági évben néhány jelentős termőkörzetben a hozamok is gyengén alakultak. A fentiek következtében a világon összesen 387,8 millió tonna termést takarítottak be, szemben az előző évi 403,3 millió tonnával.

2005-2007 között a felhasználás erőteljesebben nőtt, mint a termelés, ezért a készlet/felhasználás arány évről évre romlott. Az élelmiszer-, és a takarmánycélú fogyasztás növekedése mellett a biohajtóanyag előállítás alapanyagaként is egyre fontosabbá váltak a növényi olajok, ami további keresletet jelentett.

A kereslet növekedése miatt a 2008/2009. gazdasági évben a világ egészét figyelembe véve összesen 203,7 millió hektárra növelték az olajnövények termőterületét, amelyről az előzetes becslések alapján 417,3 millió tonna termést takaríthatnak be. A termőterület növekedése mellett jobb hozamokra is számítanak a szakértők.

Az Európai Unió biodízel termelésének legfontosabb alapanyagai

(1000 tonna)

	2006	2007	2008	2009	2010
Repceolaj	3150	3550	3700	4900	5650
Szójababolaj	800	900	900	1000	1200
Pálmaolaj	150	400	400	420	450
Napraforgóolaj	180	220	300	420	450
Állati zsír	10	35	130	160	200
Egyéb	230	245	330	400	650
	4520	5350	5760	7300	8600

Forrás: USDA

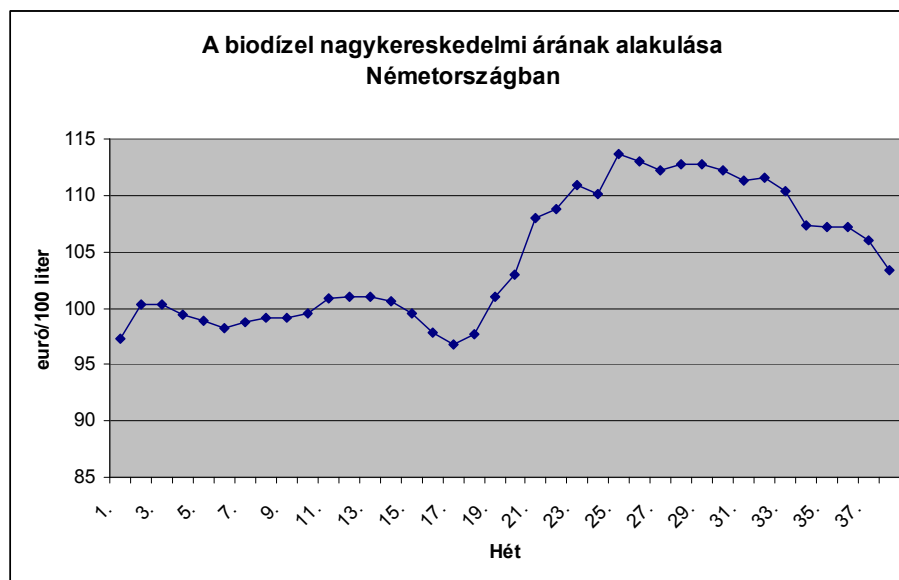
A világ vezető biodízel termelője továbbra is az Európai Unió, ahol az elmúlt években erőteljesen növelték a termelési kapacitásokat, habár az üzemek 2007-ben csupán 60%-ban kerültek kihasználásra. Az EU 2006-ban 4,9 millió tonna, 2007-ben 5,7 millió tonna biodízelt állított elő, ami 16,8 %-os termelésbővülést jelent. A korábbi évek növekedési üteme 54%-os, illetve 65%-os volt, ami azt jelenti, hogy az elmúlt évben a termelés bővülésének üteme lelassult. Ezt a szakértők a repceolaj árának emelkedésével és a beáramló olcsó biodízel importtal magyarázzák. 2008-ban az EU biodízel előállítói is nagyobb mennyiségű olajosmag termésre és növényi olajra számítanak.

Az áralakulás folyamatára hatást gyakorolnak az ásványi olaj árak is. 2008 tavaszán folyamatosan emelkedett az ásványi olaj jegyzése a New York Mercantile tőzsdén, július elején pedig már a legközelebbi határidőre szóló jegyzések is 145 dollár/barrel körül mozogtak (2007 július első felében 71,09 dollár/barrel), ez az előző év azonos időszakához képest 52%-os áremelkedést jelent. A magas ásványi olaj ár fokozta a mezőgazdasági termelést és emelte annak szállítási költségeit (az olajosmagvú növények esetében is). A magas olajárak miatt viszont világszerte keresték az ásványi olaj helyettesítésének lehetőségét.

Az ásványi eredetű olaj kiváltásában, a biohajtóanyagok előállításában a növényi olajok szerepe alapvetően fontos.

Az év első felében a folyamatos áremelkedés következtében a német repceolaj értéke július elején érte el csúcsát 1050 euró/tonnát, majd szeptember közepére 815 euró/tonnára esett. A repceolaj árcsökkenését a kedvező európai termés mellett az olcsó import növényi olaj is erősíti.

A növényi olajok ára – Európában ezen belül is elsősorban – a repceolaj árváltozása a biodízel nagykereskedelmi árára is hatással van.

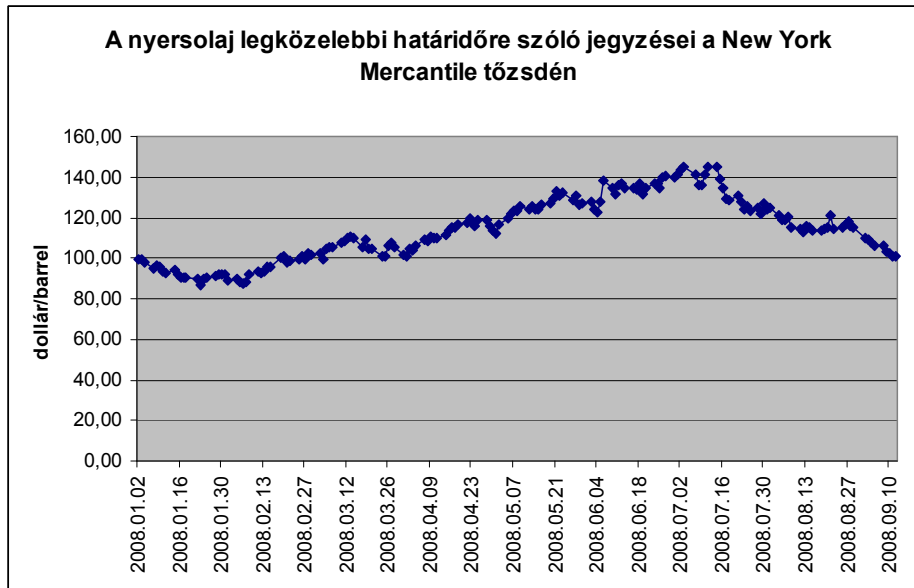
Forrás: UFOP (Union zur Förderung von Oel-, und Proteinpflanzen)

2007-ben és 2008 elején a biodízel nagykereskedelmi ára annak ellenére, hogy az alapanyagárak magasak voltak, viszonylag alacsonyan mozogott. Ezért a kedvezőtlen helyzetért az Európai Biodízel Szövetség (European Biodiesel Board) a nagy mennyiségben, olcsón beáramló USA terméket (B99) tette felelőssé.

A 19. héttől kezdve a biodízel nagykereskedelmi ára felfelé mozogott, majd július közepén érte el csúcsát, ezután lassú ütemben csökkenni kezdett. A német biodízel nagykereskedelmi értékesítési ára a 27. heti 113,67 euró/100 literről, a 38. héten 103,42 euró/100 literre mérséklődött (-9,9%). Az árváltozások csak részben hozhatók az alapanyag árában bekövetkezett változásokkal kapcsolatba.

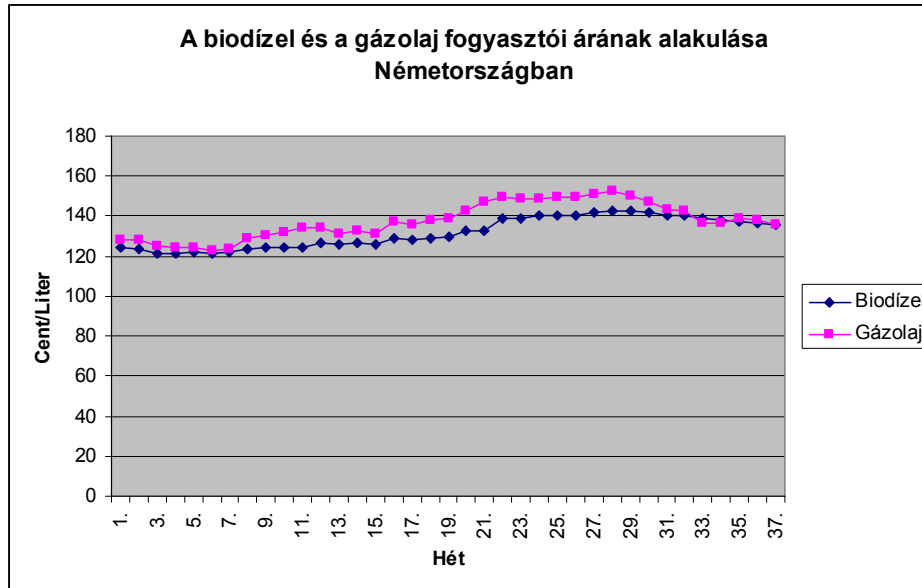
Július elejétől megváltozott az ásványi olaj áralakulásának trendje, az év első felében történelmi csúcsokat döntött, majd július elejétől zuhanó repülésbe kezdett. Az ásványi olaj ára korábban, nagyobb mértékben és gyorsabb ütemben kezdett esni, mint az európai biodízel ára. A New York Mercantile tőzsdén a legközelebbi határidőre szóló jegyzés a július 3-i 145 dollár/barrelről szeptember 18-ra 97,88 dollár/barrelre esett (-33%).

Forrás: HGCA (Home Grown Cereal Authority)

Az ásványi olaj és a biodízel nagykereskedelmi árában beállt változások a fogyasztói árakban is érzékelhetővé váltak. A gázolaj fogyasztói ára gyors ütemben csökkenni kezdett. A 34. és 35. héten először fordult elő, hogy a gázolaj fogyasztói ára alacsonyabb volt, mint a biodízel ára. A biodízel fogyasztói ára a 34. héten 138,42 cent/liter volt, míg a gázolajé 136,26 cent/liter. Ez az árhelyzet a 37. héten kisebb árkülönbséggel megismétlődött, amely szinte leszorítja a biodízel fogyasztói árát.

Forrás: UFOP (Union zur Förderung von Oel-, und Proteinpflanzen)

Megjegyzés: A fogyasztói árak benzinkutaknál kerültek begyűjtésre, német átlagárak. Az ásványi gázolaj ára 47,04 cent/liter energiaadó és 19% értéktöbbletadót tartalmaz. A biodízel ára 14,88 cent/liter energiaadó és 19% értéktöbbletadót tartalmaz.

A biodízel és a gázolaj egymás helyettesítésére alkalmas termékek. A biodízel termelő üzemek számára az elmúlt évinél több és olcsóbb alapanyag áll idén ősszel rendelkezésre, de bizonytalan, hogy a fogyasztó, melyik terméket fogja választani.

Az ásványi olaj áresése a biodízel termelő üzemek számára tehát azt jelenti, hogy az alapanyagár csökkenése ellenére a biodízel versenyképessége a gázolajjal szemben gyengül.

Európában a biodízel termelés költségei továbbra is meghaladják a gázolaj költségeit, ezért egyik oldalról továbbra is adókedvezmények vagy különböző támogatások vannak érvényben, másik oldalról viszont a tagállamoknak kötelezettségük az előírt bekeverési arányt elérniük.

Bibliográfia:

OECD-FAO Agricultural Outlook 2008-2017

EU Biofuels Barometer 2008. június

Getreide Ölsaaten und Futtermittel ZMP

Toepfer International 2008. július

2007-2008 production statistics show restrained growth in the EU due to market conditions and competition from US B99 imports. European Biodiesel Board 2008. június 25.

Bobby Richey – Steve Huete – Sabine Lieberz: EU-27 Bio-fuels annual. USDA 2008 E48063

A **Gabona és Ipari Növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari Növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és Hús
Tej és Tejtermékek
Baromfi
Zöldség, Gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg a termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu